

**ПРО РЕГІОНАЛЬНУ ПРОГРАМУ
ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАСАД ДЕРЖАВНОЇ
АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ
(АНТИКОРУПЦІЙНА СТРАТЕГІЯ)
НА 2016-2017 РОКИ**

РАЙНІН Ігор Львович - кандидат наук з державного управління, Голова Харківської обласної державної адміністрації

В статті розглядаються цілі та завдання Регіональної Програми реалізації цілей та завдань державної антикорупційної політики в Україні, визначаються шляхи виконання програми та заходи по запобігненню корупції.

Ключові слова: корупція, програма, стратегія, запобігання, правопорушення, законодавство.

За ініціативою Харківської обласної державної адміністрації розроблена і затверджена рішенням Харківської обласної ради Регіональна Програма щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2016-2020 роки [4] (далі Програма).

Метою Програми є створення в Харківській області ефективної системи запобігання та протидії корупції на основі нових засад формування та реалізації антикорупційної політики, а також формування у суспільстві негативного ставлення до корупції як суспільно небезпечного явища.

Підставою для розробки та прийняття вказаної Програми стало те, що попри вжиті заходи, корупційні прояви в Харківській області все ще залишаються розповсюдженими. Так, у 2014 році в області зареєстровано 435 злочини у сфері господарської діяльності (ст.ст. 139 – 233 КК України), привласнення майна шляхом зловживання службовим становищем - 418 (ст. 191 КК), шахрайство з фінансовими ресурсами - 25, вчинено також 876 злочинів у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публіч-

них послуг (ст.ст. 364-370 КК), зловживання владою або службовим становищем 132 (ст. 364 КК), службове підроблення - 386 (ст. 365 КК), викрито 112 випадків кримінально карного хабарництва (ст. 368 – 370 КК), складено 198 адміністративних протоколів про корупційні діяння.

У поточному році (за 10 місяців 2015 р.) в Україні зареєстровано 6832 кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності, у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг 14335 злочинів, у т.ч. 2198 випадків хабарництва та одержання незаконної вигоди [1].

Факти корупційної діяльності продовжують мати місце в органах виконавчої влади, в органах місцевого самоврядування, у правоохоронних органах Харківської області і в 2015 році, що й обумовило необхідність вжиття додаткових організаційно-правових заходів протидії корупції.

Програма розроблена відповідно до Закону України від 09 квітня 1999 року № 586-XIV «Про місцеві державні адміністрації», Закону України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації», Закону України від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014 - 2017 роки», Закону України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII «Про запобігання корупції».

Практика протидії корупційним проявам показує, що корупція в Україні поширює

свій негативний вплив на всі сфери суспільного життя, все глибше укорінюючись у повсякденному житті як основний, швидкий та найбільш дієвий протиправний засіб вирішення питань і досягнення певних цілей. Такий стан справ потребує негайного вжиття системних та послідовних заходів, що мають комплексний характер.

Необхідно зазначити, що багато питань, які стосуються запобігання та протидії корупції, потребують законодавчого врегулювання. Поряд із низкою вжитих заходів, реформування вітчизняного антикорупційного законодавства є незавершеним, що є однією з причин неефективного реагування держави та суспільства на загрозу корупції, рівень якої зростає протягом останніх років.

В умовах соціально-економічних реформ, які наразі здійснюються в державі, пріоритетними напрямками антикорупційної політики мають стати виявлення причин та усунення умов, що сприяють або можуть сприяти виникненню корупції, а також запобігання спробам їх створити.

Аналіз досвіду боротьби з корупцією свідчить про те, що за сучасних умов прояви корупції стали тими чинниками, що створюють реальну загрозу національній безпеці та демократичному розвитку нашої країни, негативно впливають на всі сторони суспільного життя.

Проблема корупції в області відчувається дуже гостро, і вирішити її можливо, лише реалізувавши комплекс антикорупційних заходів, які необхідно послідовно здійснювати в кожній із сфер суспільних відносин. Такий комплекс заходів повинен бути спрямований не лише на викорінення корупції як явища, а й запобігати умовам, що можуть сприяти її виникненню.

Серед основних факторів, що сприяють виникненню корупції, насамперед є:

- недостатній рівень доброчесності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- недосконалість адміністративних процедур (їх відсутність або нечіткість);
- наявність у органів державної влади та осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, широкого спектра дискреційних повноважень;

- недотримання суб'єктами владних повноважень принципів прозорості та відкритості при здійсненні ними своїх функцій, а також відсутність вільного отримання фізичними та юридичними особами інформації у порядку, встановленому чинним законодавством України;

- толерантність та відсутність критичного ставлення суспільства до проявів корупції;

- сприйняття населенням корупції як одного із засобів досягнення бажаного результату.

Поширення корупції у Харківській області завдає значної шкоди всій системі управління та, у разі невжиття відповідних заходів, може призвести до таких наслідків:

- погіршення авторитету місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування серед населення;

- затримки модернізації та розвитку економіки регіону, порушення принципу конкуренції;

- зростання цін внаслідок включення хабара як обов'язкової складової до цінової формули на товари та послуги;

- погіршення інвестиційної привабливості Харківської області;

- дискредитації закону як універсального регулятора суспільних відносин та перетворення його у засіб задоволення приватних і корпоративних інтересів.

У зв'язку із цим розв'язання проблеми корупції є одним із пріоритетів для українського суспільства на сьогоднішньому етапі розвитку держави.

Президентом України П.О. Порошенком боротьба з корупцією визначена як одна із стратегічних задач для правоохоронних органів та органів державної влади.

У 2014 році та I півріччі 2015 року вищими органами законодавчої та виконавчої влади багато зроблено у цьому напрямі. За цей період в Україні прийнято більше антикорупційних законів, ніж за всю історію незалежної України. Особливої уваги заслуговують антикорупційні закони, прийняті Верховною Радою України. На регіональному рівні необхідно вжити усіх необхідних заходів, спрямованих на безумовне виконання державної антикорупційної політики. Адже результати проведеної роботи у цьому на-

прямі засвідчують, що заходи, які здійснювалися у минулі роки, виявилися недостатніми для ефективного впливу на стан справ.

Основними завданнями Програми є:

- ефективне застосування антикорупційного законодавства органами державної влади й органами місцевого самоврядування;

- створення ефективної системи протидії корупції в усіх сферах діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування;

- забезпечення відкритості та інформованості громадськості про здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції;

- формування у суспільстві нетерпимого, негативного ставлення до корупції як суспільно небезпечного явища;

- посилення взаємодії об'єднань громадян з органами державної влади і органами місцевого самоврядування у сфері реалізації державної антикорупційної політики в Харківській області, забезпечення підтримки громадянським суспільством антикорупційних заходів, що здійснюються суб'єктами владних повноважень;

- визначення причин і умов, що спричиняють виникнення корупції в регіоні, усунення факторів, що призводять до її виникнення та негативних наслідків;

- підвищення рівня довіри громадян до органів державної влади і органів місцевого самоврядування;

- контроль за ефективним розглядом та вирішенням звернень різного характеру, термінове повідомлення про результати розгляду звернення та вирішення питання заявника (ефективність зворотного зв'язку);

- створення єдиної бази звернень різного характеру від громадян та накопичення даної інформації в одному місці;

- подолання бюрократичних перепон між владою та громадянами, створення зворотного зв'язку в системі адміністрування, надання якісних адміністративних послуг для забезпечення потреб громадян.

Досягнення мети Програми можливе шляхом імплементації нових засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія), а також впровадження нового базового антикорупційного законодавства, зокрема Законів України «Про запо-

бігання корупції» та «Про Національне антикорупційне бюро України».

Закон України «Про запобігання корупції» визначає засади формування, моніторингу, координації впровадження антикорупційної політики, залучення інститутів та організацій громадянського суспільства, представників бізнесу до цих процесів, регулює превентивну діяльність державного механізму, спрямовану на усунення можливостей та стимулів для корупційної поведінки як у публічному, так і приватному секторах, а також передбачає утворення Національного агентства з питань запобігання корупції як ключового елемента інституційного забезпечення державної антикорупційної політики.

Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» [3], а також зміни, що вносяться до кримінального законодавства зазначеним Законом та Законом України «Про запобігання корупції» [2], створюють законодавчі підстави для кримінального переслідування найбільш небезпечних проявів корупції.

Таким чином, імплементація цих базових антикорупційних актів дасть можливість сформулювати систему запобігання та протидії корупції, що, у свою чергу, суттєво зменшить гостроту проблеми корупції.

Виконання Програми має забезпечити:

- формування у громади Харківської області негативного ставлення до корупції та корупціонерів, зміну традиційних стереотипів ставлення до корупції як до способу вирішення особистих проблем громадянами та підвищення власного матеріального стану посадовців;

- стимулювання активності громадянського суспільства щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі шляхом залучення інститутів громадянського суспільства до реалізації антикорупційних заходів;

- підвищення об'єктивності та забезпечення прозорості прийняття органами влади управлінських рішень;

- відновлення довіри бізнесу до влади як одного із факторів забезпечення проведення суб'єктами господарювання Харківської області прозорої та легальної підприємницької діяльності, створення економічного інструменту протидії корупції;

АНОТАЦІЯ

У статті розглядаються цілі і завдання Регіональної Програми реалізації державної політики в Україні, визначаються шляхи виконання програми та заходи запобігання корупції.

- швидкий та ефективний розгляд звернень громадян, надання їм відповідей та роз'яснень в он-лайн режимі;

- суттєве підвищення контролю за рішеннями, прийнятими владою;

- мінімізацію корупційних ризиків, усунення інших причин, що зумовлюють вчинення корупційних правопорушень;

- покращення професійного рівня та виховання доброчесності у осіб, уповноважених на виконання функцій держави та місцевого самоврядування;

- створення ефективної системи виявлення корупції в усіх сферах життєдіяльності Харківської області, яка забезпечуватиме невідворотність юридичної відповідальності за вчинення корупційного правопорушення.

Виконання Програми дасть змогу здійснити невідкладні заходи з проведення антикорупційної реформи, зокрема:

- забезпечити формування та реалізацію державної антикорупційної політики на основі результатів аналізу достовірних даних про корупцію та чинники, які її обумовлюють, впровадити ефективний моніторинг та координацію дій у процесі реалізації антикорупційної політики незалежним спеціалізованим органом із залученням представників громадянського суспільства;

- зменшити вплив корупціогенних ризиків на діяльність органів законодавчої влади, посилити громадський контроль за їх діяльністю;

- створити ефективні механізми запобігання корупції, конфлікту інтересів, порушення етичних стандартів поведінки та забезпечити контроль за дотриманням правил щодо доброчесності особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, іншими особами;

- посилити ефективність діяльності органів судової влади та системи кримінальної юстиції у переслідуванні осіб, які вчинили корупційні правопорушення;

SUMMARY

In the article aims and tasks of Regional Program realization of public policy are examined in Ukraine, the ways of implementation of the program and measures of prevention of corruption are determined.

- сприяти усуненню корупційних передумов ведення бізнесу, сформувати нетолерантне ставлення бізнесу до корупції;

- розширити можливості для доступу до суспільно важливої інформації;

- сформувати у суспільстві ідеї нетерпимості до корупції, підвищити рівень довіри населення до влади;

- забезпечити виконання рекомендацій міжнародних антикорупційних моніторингових механізмів, зокрема в рамках моніторингового механізму Конвенції ООН проти корупції, Групи держав проти корупції (GRECO), Антикорупційної мережі Організації економічної співпраці та розвитку для Східної Європи та Центральної Азії; імплементацію критеріїв у рамках виконання Плану дій з лібералізації візового режиму з Європейським Союзом та Угоди про коаліцію між Україною та Європейським Співтовариством з атомної енергії.

Загальну координацію діяльності щодо реалізації регіональної програми буде здійснювати Голова обласної державної адміністрації через своїх заступників та відділ з питань запобігання та виявлення корупції апарату обласної державної адміністрації. Контроль за ходом виконання програми буде здійснювати і Харківська обласна рада через відповідні постійні депутатські комісії.

Література

1. Довідка про структуру кримінальних правопорушень в Україні упродовж січня-жовтня 2015 року від 15.11.2015 р. № 346/15.

2. Про запобігання корупції : закон України // Відомості Верховної Ради України, 2014. - № 47. – ст. 2051.

3. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України // Відомості Верховної Ради України, 2014. - № 49. – ст. 2056.

4. Регіональна програма (Антикорупційна стратегія) на 2016 – 2020 р. затверджена Рішенням обласної ради від 29 жовтня 2015 року № 1332-XI (XXXVIII сесія VI скликання).